

BESPLATAN WEBINAR • QUALITEH ACADEMY

ISO 14001:2026

Šta se zaista promenilo, i šta to znači za vaš sistem
upravljanja životnom sredinom.

Marko Stojković, PhD

IATF Lead Auditor • VDA 6.3 Process Auditor

JUL 2026.

SIMPLY QUALITEH.

IZMENE ZAKONA U SRBIJI: OTPAD I EKOLOGIJA

UPRAVLJANJE OTPADOM (ZAKON 109/2025)

Digitalizacija tokova (NRIZ)

Elektronsko vođenje dokumenta o kretanju otpada preko sistema Agencije (SEPA).
Novi e-dokument za neopasan otpad počinje 1.1.2027.

Novi planovi upravljanja

Obaveza za sve primarne proizvođače koji generišu **>100t neopasnog** ili **>200kg opasnog** otpada godišnje.

Materijalno iskorišćenje

Jasno razgraničenje reciklaže od energetske iskorisćenja. Fokus na **ponovnu upotrebu** i cirkularnost.

EKOLOGIJA I ENERGETSKA TRANZICIJA

Uvoz RDF goriva

Dozvoljen uvoz neopasnog otpada za **energetske svrhe** (cementare, toplane) pod strožim BAT standardima i kontrolom emisija.

Decentralizacija dozvola

Lokalne samouprave preuzimaju nadležnost za izdavanje dozvola za sakupljanje i transport **neopasnog otpada**.

Prevenција otpada od hrane

Doniranje hrane prepoznato kao mera prevencije otpada u novom Zakonu o upravljanju otpadom.

ZAŠTO REVIZIJA 2026?

"Ekološki učinak više nije opcija, već strateški prioritet za opstanak na tržištu. Standard koji prati realnost operativnih rizika."

KLIMATSKA KRIZA

Ekstremni vremenski uslovi, suše i poplave više nisu apstraktni rizici već realna pretnja kontinuitetu vašeg poslovanja.

BIODIVERZITET

Gubitak ekosistema direktno utiče na lance snabdevanja, dostupnost sirovina i regulatorne pritiske širom sveta.

RESURSNA GLAD

Oskudica vode i sirovina zahteva prelazak sa linearne potrošnje na cirkularne modele i visoku efikasnost.

OSAM KLJUČNIH PROMENA KOJE MENJAJU VAŠ EMS

01 Kontekst i klimatske promene

02 Biodiverzitet kao centralna tema

03 Upravljanje prirodnim resursima

04 Liderstvo i lična odgovornost

05 Fokus na merljive rezultate (Outcomes)

06 Nadzor lanca vrednosti

07 Formalizovano planiranje izmena

08 Perspektiva životnog ciklusa u fokusu

01. KONTEKST I KLIMATSKE PROMENE

ŠTA SE PROMENILO?

Eksplicitni zahtev (4.1)

Organizacija **mora** utvrditi da li su klimatske promene relevantno pitanje u okviru analize eksternog konteksta.

Potrebe zainteresovanih strana (4.2)

Relevantne zainteresovane strane mogu imati zahteve koji se odnose na klimatske promene (npr. izveštavanje o emisijama).

Napomena: Ovo nije samo „ekološko pitanje“, već poslovni rizik koji utiče na stabilnost operacija.

ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE?

Ažuriranje analize konteksta

Vaš PESTLE ili SWOT mora sadržati konkretne dokaze o razmatranju uticaja klime (poplave, suše, carbon tax).

Integracija u rizike (6.1)

Ako je klima relevantna, ona mora postati deo registra rizika i prilika sa definisanim merama kontrole.

Dokazivanje auditu

Auditori će tražiti zapis o odluci: „Da li je klima relevantna?“ i obrazloženje te odluke.

ŠTA SE PROMENILO?

- ✓ Biodiverzitet je sada **centralna komponenta** ekološke održivosti u standardu, a ne samo opcioni faktor.
- ✓ Proširen opseg ekoloških stanja u tački 4.1: organizacije moraju razumeti kako **zavise od ekosistema**.
- ✓ Ekosistemska zdravlje i biodiverzitet su sada eksplicitno navedeni kao ekološki uslovi u tački 4.1 koje treba razmotriti.

ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE?

- Ako vaše operacije utiču na zemljište, vodu ili buku, **biodiverzitet ulazi** u vaš registar značajnih aspekata.
- Morate dokazati razumevanje uticaja na **žive sisteme**, čak i ako niste u zaštićenom području (npr. kroz lanac snabdevanja).
- Očekuje se integracija biodiverziteta u **strateške odluke** i planiranje investicija u infrastrukturu.

03. UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA

ŠTA SE PROMENILO

Snagniji naglasak na oskudicu

Standard sada zahteva analizu dostupnosti i rizika od nestanka ključnih resursa (voda, minerali, biomasa).

Analiza kroz ceo lanac

Resursi se više ne posmatraju samo unutar fabrike, već od mesta ekstrakcije do finalne upotrebe.

Volatilnost kao rizik

Promene cena i prekidi u snabdevanju resursima postaju integralni deo EMS planiranja rizika.

ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE

Novi indikatori učinka (KPI)

Ciljevi se više ne odnose samo na smanjenje otpada, već na specifičnu potrošnju resursa po jedinici proizvoda.

Održiva nabavka

Morate dokazati da vaši dobavljači koriste resurse na održiv način, posebno u kritičnim regionima.

⚠ Fokus na cirkularnost

Sistem mora podržavati modele koji omogućavaju ponovno korišćenje materijala i smanjenje zavisnosti od devičanskih sirovina.

LIDERSTVO I ODGOVORNOST

ŠTA SE PROMENILO

- ✓ Naglasak: najviše rukovodstvo „preuzima odgovornost” (accountability) za efektivnost EMS-a — to se ne delegira.
- ✓ Integracija ekoloških ciljeva direktno u **poslovnu strategiju** i procese donošenja odluka.
- ✓ Obaveza aktivne promocije **kulture zaštite životne sredine** unutar cele organizacije.

ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE

- Eksterni auditori će tražiti **direktne dokaze** o uključenosti direktora u ekološke teme.
- EMS više ne može biti "izolovan departman" – on postaje **alat za upravljanje biznisom**.
- Rukovodstvo mora biti spremno da **argumentuje** alokaciju resursa za ekološke performanse.

05. FOKUS NA MERLJIVE REZULTATE

ASPEKTI

AKCIJE

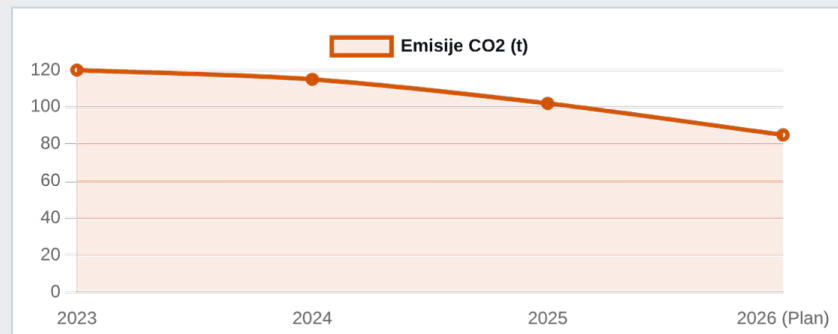

REZULTATI

PERFORMANSE ISPRED PROCESA

Fokus se pomera sa "održavanja sistema" na **isporučivanje realnih rezultata** koji se mogu pratiti i verifikovati.

Nije dovoljno imati proceduru; morate imati podatke koji potvrđuju da je uticaj na okolinu realno smanjen.

06. NADZOR LANCA VREDNOSTI

➡ ŠTA SE PROMENILO

✓ Nova terminologija

"Outsourcing" postaje **"Externally provided processes, products and services"**, što širi opseg kontrole.

✓ Odgovornost van ograde

Organizacija je odgovorna za ekološki učinak svih eksternih provajdera koji utiču na njen EMS.

✓ Integracija u 8.2

Planovi za hitne slučajeve moraju uključiti rizike od strane dobavljača (npr. izlivanja kod transporta).

✂ ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE

Kriterijumi pri nabavci

Morate definisati i dokumentovati ekološke kriterijume za izbor i ocenjivanje svih dobavljača i partnera.

Kontrola logistike

Nadzor se širi na transport, skladištenje i distribuciju, ne samo na direktne sirovine.

Dokazivanje kontrole

Auditori će tražiti dokaze kako ste preneli svoje ekološke zahteve eksternim partnerima i kako proveravate njihovu primenu.

07. PLANIRANJE IZMENA (TAČKA 6.3)

ŠTA SE PROMENILO?

Nova sistemska tačka

Uvedena je potpuno nova tačka **6.3 "Planning of changes"**, koja zahteva strukturiran pristup svakoj promeni u EMS-u.

Kontrola uticaja

Organizacija mora utvrditi svrhu promene i njene potencijalne posledice po ekološki učinak pre implementacije.

Planski pristup

Izmene koje utiču na EMS moraju se sprovesti planski, tako da sistem i dalje ostvaruje predviđene rezultate.

ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE?

Environmental Check

Svaka promena tehnologije, materijala ili dobavljača mora proći kroz formalnu proveru ekološkog uticaja.

Praćenje efektivnosti

Nije dovoljno samo planirati; standard zahteva dokaze da je promena postigla cilj bez narušavanja sistema.

❗ Integracija sa MOC

Ako već imate proces **Management of Change (MOC)**, on sada mora eksplicitno uključiti ekološke kriterijume.

08. PERSPEKTIVA ŽIVOTNOG CIKLUSA

UPSTREAM

Dizajn i Nabavka

Obaveza uticaja na **ekološki dizajn** proizvoda i izbor sirovina. Nabavka više nije samo trošak, već kontrolna tačka za ekološki otisak ulaznih materijala.

OPERATIONS

Proizvodni procesi

Fokus na **resursnu efikasnost** i minimizaciju otpada unutar sopstvenih granica, ali uz svest o tome kako procesi utiču na sledeću fazu u lancu.

DOWNSTREAM

Upotreba i Kraj veka

Razmatranje uticaja tokom **upotrebe proizvoda** i obezbeđivanje informacija o pravilnom odlaganju ili reciklaži (End-of-life).

Ključna promena: Perspektiva životnog ciklusa (postoji od 2015) sada je dodatno naglašena — uticaj se gleda kroz sve faze, od dizajna do kraja veka. To je perspektiva, a ne obavezna LCA studija.

RIZICI I PRILIKE (6.1.4)

01

IDENTIFIKACIJA

Rizici se više ne posmatraju samo na nivou lokacije. Morate uključiti **ceo lanac vrednosti**, klimatske promene i biodiverzitet u inicijalnu analizu.

02

PROCENA UTICAJA

Nova organizacija poglavlja 6 zahteva jasnije razgraničenje između **značajnih aspekata** i **poslovnih rizika** koji proističu iz ekoloških uslova.

03

PLANIRANJE AKCIJA

Tačka 6.1.5 zahteva konkretne planove za adresiranje rizika. Svaki identifikovani rizik mora imati **merljivu meru kontrole** ili ublažavanja.

Ključna promena: Rizik od neusklađenosti sa novim ekološkim uslovima (npr. carbon tax ili gubitak biodiverziteta u lancu snabdevanja) mora biti dokumentovan.

UPRAVLJANJE VANREDNIM SITUACIJAMA (8.2)

⚠ ŠTA SE PROMENILO

✓ Proširenje scenarija

Preporučuje se da planovi obuhvate i rizike iz lanca snabdevanja (npr. izlivanje kod transportera).

✓ Klimatski ekstremi

Vanredne situacije moraju uzeti u obzir ekstremne vremenske prilike (poplave, požari) kao realne pretnje.

✓ Razdvajanje od "abnormalnih"

Naglasak na jasnom razdvajanju vanrednih situacija (8.2) od normalnih i abnormalnih uslova rada.

🛡 ŠTA TO ZNAČI ZA TEBE

Novi planovi reagovanja

Vaši planovi moraju obuhvatiti scenarije poput izlivanja kod transportnog partnera ili otkaza kod operatera otpada.

Testiranje sa partnerima

Gde je primenljivo, vežbe reagovanja (drills) treba da uključe i ključne eksterne provajdere.

Dokazivanje spremnosti

Auditori će proveravati da li ste analizirali kako prekid u lancu snabdevanja može dovesti do ekološkog incidenta na vašoj lokaciji.

INTERNA PROVERA I PREISPITIVANJE

INTERNA PROVERA (9.2)

Dokumentovani ciljevi (9.2.2)

Sada je obavezno definisati i dokumentovati **ciljeve audita** za svaki program provere.

Fokus na nove uslove

Auditori moraju proveriti usklađenost sa zahtevima za **klimate promene i biodiverzitet**.

Provera lanca vrednosti

Audit mora obuhvatiti kontrolu nad **eksternim provajderima** i njihov ekološki učinak.

PREISPITIVANJE (9.3)

Strukturirani proces

Preispitivanje od strane rukovodstva mora biti detaljnije i direktno povezano sa **strateškim pravcem**.

Analiza rizika i prilika

Obavezno razmatranje efektivnosti preduzetih mera za **klimate i resursne rizike**.

Odluke rukovodstva

Izlazni rezultati moraju uključiti odluke o **poboljšanju integracije EMS-a** u druge poslovne procese.

PRELAZNI PERIOD I KORACI

2026

APRIL

OBJAVLJIVANJE STANDARDA

Zvanično objavljivanje ISO 14001:2026. Početak trogodišnjeg prelaznog perioda za sertifikovane organizacije.

2026

DECEMBAR

ZAKONSKO USKLAĐIVANJE

Krajnji rok za usklađivanje poslovanja sa novim **Zakonom o upravljanju otpadom (109/2025)** u Srbiji.

2027

JANUAR

GAP ANALIZA I OBUKA

Sprovođenje interne analize jaza. Obuka top menadžmenta i ključnih timova o novim zahtevima (klima, biodiverzitet).

2029

APRIL

KRAJ TRANZICIJE

Svi sertifikati prema verziji iz 2015. prestaju da važe. Obavezan prelazak na **ISO 14001:2026**.

Preporuka:

Ne čekajte 2029. godinu. Integracija klimatskih i resursnih rizika zahteva promenu kulture, a ne samo ažuriranje dokumenata.

SAMO ZA UČESNIKE VEBINARA

Uradite samoprocenu na ISO 14001:2026

Qualiteh Audit već podržava novu verziju — testirajte na svom sistemu.

POKLON ZA PRVA 3:

Pišite na **rankovic@qualiteh.com** i dobijate Qualiteh Audit + Sync sa učitanim 14001:2026 pitanjima — samoprocena, gap analiza i RCA na vašoj organizaciji. Trial traje mesec dana od prvog login-a.

Skenirajte →
Qualiteh OS
softver za kvalitet i operacije

ISO 14001:2026 KARTA ZA BUDUĆNOST

Promene zahtevaju promenu kulture, a ne samo dokumenata. Krenite na vreme sa integracijom klimatskih i resursnih rizika u vaš strateški okvir.

Želite obuku kod Marka?

ESG · BZR (45001) · 14001

Skenirajte →

Marko Stojković, PhD

VDA 6.3 PROCESS AUDITOR • IATF LEAD AUDITOR • IMS LEAD AUDITOR

✉ stojkovicmarko@qualiteh.com

in [linkedin.com/in/markostojkovic](https://www.linkedin.com/in/markostojkovic)

globe www.qualiteh.com

qualiteh

SIMPLY QUALITEH.

ISO 14001:2026 — materijal sa webinarara

SR: Ovo su originalni slajdovi sa Qualiteh webinarara (jul 2026), pripremljeni na osnovu ISO 14001:2026 (objavljen 15. aprila 2026). Sadržaj je stručna analiza Qualiteh-a i ne zamenjuje sam standard — konkretne zahteve proverite u standardu i sa svojim sertifikacionim telom. Qualiteh nije sertifikaciono telo; pristup je struktuiran prema metodologiji ISO 19011.

EN: These are the original slides from the Qualiteh webinar (July 2026), prepared on ISO 14001:2026 (published 15 April 2026). The content is Qualiteh's professional analysis and does not replace the standard — verify specific requirements against the standard and with your certification body. Qualiteh is not a certification body; the approach is structured per ISO 19011 methodology.